

Срђан Шљукић и Дејан Јанковић

СЕЛО У
СОЦИОЛОШКОМ
ОГЛЕДАЛУ

Novi Sad
2015.

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	13
-----------	----

ПРВИ ДЕО (Срђан Шљукић)

СОЦИОЛОГИЈА СЕЛА КАО СОЦИОЛОШКА ДИСЦИПЛИНА	15
<i>Друштвени услови настанка</i>	15
<i>Предмет</i>	17
<i>Специфичност терминологије</i>	17
<i>Циљеви и задаци</i>	19
<i>Место социологије села у систему социолошких дисциплина и њен однос са другим наукама</i>	22
МЕТОД И ПРИСТУПИ СОЦИОЛОГИЈЕ СЕЛА	24
<i>Монографски приступ</i>	26
<i>Типолошки приступ</i>	28
АНТИЧКА И СРЕДЊОВЕКОВНА МИСАО О СЕЛУ И ПОЉОПРИВРЕДИ	29
СОЦИОЛОГИЈА СЕЛА У СВЕТУ: НАСТАНАК И РАЗВОЈ	31
<i>Социологија села у САД</i>	31
<i>Социологија села у европским земљама</i>	34
ПРЕТЕЧЕ СРПСКЕ СОЦИОЛОГИЈЕ СЕЛА	38
<i>Вук Караџић као сведок српског сељачког друштва</i>	39
<i>Светозар Марковић о диференцирању у српском друштву</i>	43
<i>Валтазар Божишић и истраживања села</i>	45
<i>Јован Цвијић и антропогеографска проучавања Балкана</i>	47
<i>Личности које су задужиле српску социологију села</i>	50

КОНСТИТУТИСАЊЕ И РАЗВОЈ СРПСКЕ СОЦИОЛОГИЈЕ СЕЛА	52
<i>Сретен Вукосављевић – оснивач српске социологије села</i>	53
<i>Цветко Костић конституише нашу социологију села</i>	56
<i>Социологија села у Југославији и Србији</i>	57

ДРУГИ ДЕО (Срђан Шљукић)

НАСЕЉА	61
<i>Настанак и типови насеља</i>	61
<i>Село и град. Разлике и међузависност</i>	66
<i>Типологија сеоских насеља</i>	72
СЕЉАШТВО И ЊЕГОВА ТРАНСФОРМАЦИЈА	76
<i>Сељаштво као друштвена класа</i>	77
<i>Од антропологије назад ка социологији: сељаштво и његова трансформација</i>	85
ПРОЦЕСИ КОЈИ СУ ТРАНСФОРМИСАЛИ РУРАЛНО ДРУШТВО	94
<i>Индустријализација и деаграризација</i>	94
<i>Два вида урбанизације</i>	101

ТРЕЋИ ДЕО (Срђан Шљукић)

АГРАРНА СТРУКТУРА И ЊЕНЕ ПРОМЕНЕ	107
<i>Феудални односи у време српске средњовековне државе. Турски феудализам</i>	108
<i>Аграрна структура у Србији после ослобођења. Стање у Хабзбуршкој монархији</i>	111
<i>Сељаштво између два светска рата</i>	114
<i>Промене аграрне структуре после Другог светског рата. Социјализам и сељаштво</i>	117
<i>Пост-социјалистичка трансформација и аграрна структура у Србији</i>	123
РУРАЛНА ЕКОНОМИЈА	126
<i>Сељачка економија</i>	126
<i>Сељаци-радници као посебан друштвени слој</i>	130
<i>Трансформација сељачког газдинства под утицајем процеса модернизације</i>	134
<i>Сеоски туризам</i>	140

ЗЕМЉОРАДНИЧКО ЗАДРУГАРСТВО	144
<i>Кооперација као основа земљорадничког задругарства</i>	144
<i>Друштвена суштина, настанак и данашње стање задружног покрета</i>	146
<i>Земљорадничке задруге у Србији некад и сад</i>	149
СЕЛО И ПОЛИТИКА	155
ДРУШТВЕНА ИНТЕГРАЦИЈА И ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА:	
СЕОСКЕ ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ	167
<i>Србија: сеоске локалне заједнице као месне заједнице</i>	171
СЕОСКА ПОРОДИЦА	175
СУСЕДСТВО НА СЕЛУ	181
РОД И ГЕНЕРАЦИЈЕ	183
<i>Друштвени положај жена на селу</i>	183
<i>Млади на селу</i>	188
<i>Стари на селу</i>	191
СЕЛО И КУЛТУРА	194
СЕЛО И ОБРАЗОВАЊЕ	198

ЧЕТВРТИ ДЕО

(Дејан Јанковић)

ТЕОРИЈА ДИФУЗИЈЕ ИНОВАЦИЈА	206
<i>Краћи историјски осврт на развој теорије дифузије иновација</i>	206
<i>Пољопривредно саветодавство и процес дифузије иновација</i>	210
<i>Основне поставке теорије дифузије иновација и њен значај</i>	216
РУРАЛНИ РАЗВОЈ	229
<i>Потреба за социологијом руралног развоја и њен друштвени ангажман</i>	229
<i>Дефинисање руралног развоја и његов значај за свеукупни друштвени развој</i>	233
<i>Рурална подручја Србије: карактеристике руралне економије и руралног становништва</i>	237
<i>Макро оквири руралног развоја</i>	251
<i>Мезо оквири руралног развоја</i>	257
<i>Микро оквири руралног развоја</i>	272

АГРАРНА И РУРАЛНА ПОЛИТИКА	282
<i>Функције пољопривреде и мере аграрне политике</i>	282
<i>Заједничка аграрна политика Европске уније</i>	287
<i>Аграрна и рурална политика у Србији</i>	291

ПЕТИ ДЕО
(Срђан Шљукић)

БУДУЋНОСТ СОЦИОЛОГИЈЕ СЕЛА	298
<i>Социологија села ће опстати</i>	301
<i>Од чега (кога) зависи будућност српске социологије села?</i>	306
ЛИТЕРАТУРА	309
SUMMARY: THE RURAL IN THE SOCIOLOGICAL MIRROR	328
Белешка	329